

The logo for 'movie zone' is located in the top left corner. It features the word 'movie' in a stylized font with a camera lens icon for the 'o', and 'zone' in a bold, sans-serif font below it. The entire logo is set against a dark circular background.

movie
zone

A yellow starburst graphic with the word 'tip' in a bold, black, sans-serif font.

tip

Frankrijk 2007

95 minuten

Regie & scenario: Marjane Satrapi & Vincent

Paronnaud

Montage: Stéphane Roche

Geluid: Thierry Labon

Muziek: Olivier Bernet

Art direction: Marc Jousset

Productie: Xavier Rigault, Marc-Antoine Robert

Met de stemmen van: Chiara Mastroianni, Catherine

Deneuve, Sean Penn

Gebaseerd op het boek van Marjane Satrapi.

Website:

www.sonyclassics.com/persepolis

PERSEPOLIS

Het (strip)boek is beter dan de film...NOT!

WAAR GAAT HET OVER?

De kleine Marjane groeit op in een modern Iraans gezin. In 1978 is de Sjah –zeg maar de Iraanse koning– nog aan de macht, daarna worden de streng islamitische Ayatollahs de baas. De rebelse Marjane pleegt puberverzet. Om te voorkomen dat ze écht in de problemen raakt, sturen haar ouders haar naar Wenen. Maar dat is voor de veertienjarige Marjane pas een echte *culture clash*. Punkmuziek, hopeloze liefdes, de eerste keer seks, studentenhuizen en heimwee naar Teheran... in *Persepolis* komt het allemaal voorbij. Toch is het geen loodzwaar drama. *Persepolis* is juist komisch en ook vaak superherkenbaar. Deze bijzondere tekenfilm won de MovieSquad Award in Rotterdam en werd genomineerd voor een Oscar.

DE FILMMAKERS

Bij live action films is het heel uitzonderlijk, maar niet bij tekenfilms: twee regisseurs. Marjane Satrapi wordt als eerste genoemd, want zij tekende de vierdelige autobiografische strip waarop de film is gebaseerd. De strip is een succes in Frankrijk, waar Marjane tegenwoordig woont en werkt als kinderboekenillustrator. Hollywood wil het al snel verfilmen, met Brad Pitt en Angelina Jolie in de hoofdrollen. Maar Marjane wil geen afstand doen van haar persoonlijke verhaal en besluit er zelf een animatiefilm van te maken. Daarbij krijgt ze hulp van de Franse undergroundartiest Vincent Paronnaud, die onder het pseudoniem Winchluss strips en korte tekenfilms maakt. Satrapi: "We vulden elkaar bij het maken van deze film goed aan; dit laat maar weer eens zien dat alle theorieën over de grote cultuurverschillen tussen oost en west vaak nonsens zijn."

DE VORM

Persepolis is een bijzondere animatiefilm. In de eerste plaats natuurlijk omdat het een tekenfilm is – dat verwacht je niet snel bij een persoonlijk of politiek verhaal. Ook apart is dat de hele film – op een enkele scène na – helemaal zwartwit is. De reden daarvoor ligt voor de hand: ook Marjane's strip is zwartwit. Dat zie je vaker bij niet-commerciële dagboekstrips. Het inkleuren van strips is een vak apart, waar je echte specialisten voor nodig hebt. Bovendien is het een stuk duurder een boek in kleur te drukken. Dat *Persepolis*-de-film zwartwit is, werkt ook kostenbesparend. Zo bleef de film binnen het budget van zes miljoen euro. Dat is weinig voor een geheel met de hand getekende film. Ook bijzonder is dat de film helemaal in Frankrijk is gemaakt. Andere tekenfilms (zoals bijvoorbeeld *The Simpsons Movie*) kiezen ervoor om het tijdrovende tekenwerk in lagelonenlanden in Azië te laten doen. *Persepolis* verschilt verder van veel andere animatiefilms door de sobere stijl. Je zou kunnen zeggen dat alles er ontzettend plat uitziet, er zit nauwelijks diepte in. Het tweedimensionale gevoel wordt nog eens benadrukt doordat Satrapi en Paronnaud een aantal gebeurtenissen alleen in silhouetvorm laten zien: als schaduwenpartijen dus.

Het is opmerkelijk dat de regisseurs voor een aantal montage technieken kiezen die je vooral van live action films kent. Zo wordt heel vaak de fade-in en fade-out gebruikt. Bij de eerste doemt het beeld langzaam op, bij de laatste wordt het beeld langzaam donker. Dat is al sinds de begindagen van de cinema een manier om het publiek te laten weten dat er tijd verstreken is. Soms is *Persepolis* in de montage ook heel modern. Een bom die een

flatgebouw raakt, zie je vanuit het perspectief van de bom zelf, in een supersnelle zoom. Heel dynamisch!

STRIPS, STORYBOARDS & FILM

Strips en films zijn beide relatief jonge kunsten. Geschilderd en geschreven werd er al eeuwen, maar de strip en de film kennen we pas een dikke honderd jaar. Maar waar film al snel als kunstvorm werd beschouwd, konden strips op heel wat minder waardering rekenen. Strips, dat was iets voor kinderen. Dat bleef zo tot de jaren zestig, tot er underground comics gemaakt werden die bol stonden van seks, drugs en geweld.

Tegenwoordig worden strips voor volwassenen ook wel graphic novels genoemd. Dat klinkt een stukje chiquer dan comic, want daarbij denk je toch snel aan superhelden als Spider-Man en Batman. Simpel gezegd kun je comics vergelijken met een Hollywoodfilm, en graphic novels met de onafhankelijke film. Daar is ruimte voor experiment. Een van de meest baanbrekende graphic novels (en de grote inspiratiebron voor Marjane Satrapi), was *Maus* van Art Spiegelman. In die strip vertelde hij het verhaal van zijn vader, die in de Tweede Wereldoorlog de concentratiekampen overleefde. Heel persoonlijk, maar vooral de combinatie met de naïeve tekenstijl was opmerkelijk: met nazi's als katten, Amerikanen als honden en de Joden als muisjes.

Strips en films hebben nóg een raakvlak. Ter voorbereiding laten de meeste regisseurs het scenario uittekenen tot een zogenaamd storyboard. Zo krijgen ze een goed

idee van hoe de film er straks uit moet komen te zien. En tja, zo'n storyboard heeft natuurlijk al heel veel weg van een strip! Bij grote spektakelfilms en dure blockbusters slaan ze deze stap steeds vaker over. Dan maken ze een animated storyboard, een ruwe tekenfilmversie van het eindproduct.

COMMENTAAR VAN ANDEREN

"Het is een deuk voor mijn ego, maar persoonlijk vind ik de film beter dan het boek" – Marjane Satrapi zelf.

"Bij een film over een meisje in Iran waarin politieke ontwikkelingen zo'n belangrijke rol spelen, denk je al snel aan heftige thema's als onderdrukking door de machthebbers, corruptie en armoede. Deze thema's komen uiteraard uitgebreid aan bod, maar de film blijft daar niet in hangen. De zware thema's worden verlicht door een flinke dosis humor." – uit het MovieSquad juryrapport, die *Persepolis* als beste film van het International Film Festival Rotterdam bekroonde.

"De animatie kan sober zijn omdat de verhalen zo rijk zijn." – Mark van den Tempel, Preview.nl

"Het selecteren van *Persepolis* voor het festival van Cannes is 'een politieke en anticulturele daad'" – Iraans regime.

MEER VAN HETZELFDE

De meest letterlijke stripverfilming ooit is *Sin City* (2005). Regisseur Robert Rodriguez verfilmde de gelijknamige strip van Frank Miller bijna plaatje voor plaatje. Als eerbetoon deelde hij de regiecredit op de aftiteling met Miller. Van dezelfde stripauteur werd ook *300* (2006) verfilmd. Dat ziet er veel realistischer uit, maar ook aan het eindproduct kun je nog steeds de stripinvloeden terugzien. Andere films die gebaseerd zijn op 'graphic novels', maar waarvan je het niet zo snel zou vermoeden, zijn *Ghost World* (2001) en *A History of Violence* (2005).

**movie
zone**

tip